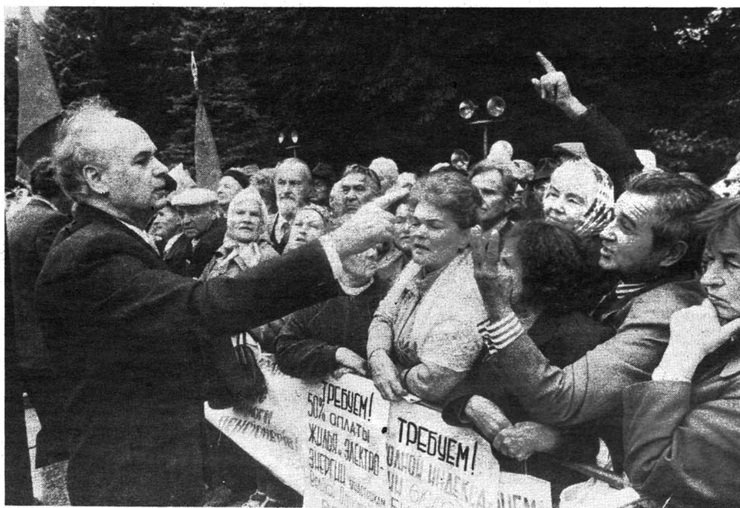
ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 177 (427) ◆ Четвер, 17 вересня 1992 року ◆ Ціна 1 крб.

Ветерани не плачуть — вимагають!

Учора на майдані біля Верховної Ради України зібралися кілька тисяч ветеранів війни, праці і Збройних Сил.

— Ні, ми прийшли сюди не для того, щоб пікетувати парламент молодої незалежної Української держави, — каже голова Київської міської ради ветеранів В. Шаригін. — Наш колективний вихід — прагнення людей старшого покоління висловити своє ставлення до сучасної соціально-політичної і економічної ситуації в Україні, нагадати депутатам, що вони персонально відповідають за вкрай тяжке становище понад 13,5 мільйона людей похилого віку.

«Сором охоплює ветеранські серця, — говориться в заяві, яку передали ветерани Верховній Раді. — Україна, яку вони будували самовіддано і чесно, Україна, яку вони героїчно захищали від лютого ворога, відрікається від своїх батьків. Де, в якій цивілізованій країні можливе подібне?»

Учасники колективного походу до парламенту передали керівництву Верховної Ради пакет конкретних вимог, які, за ініціативою київської ветеранської організації, були обговорені і схвалені радами ветеранів усіх областей України. Серед висунутих проблем на першому місці такі:

(Закінчення на 3-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ІСТОТНО ЗМЕНШИТИ ТЮТЮНОВИЙ ДЕФІЦИТ

в Україні — таке завдання поставила перед собою компанія «Ар-Джі-Ар Набіско», один з головних підрозділів американської корпорації «Ар-Джі Рейнольдз Тебекоу». Для цього компанія створила два спільних підприємства з Кременчуцькою та Львівською тютюновими фабриками, на яких встановлять нове обладнання, будуть використовуватися новітні американські технології. Це дасть можливість покращити якість сигарет, що вже випускаються, а згодом виробляти сигарети й американських марок, приміром, «Кемел» та «Уінстон». Передбачається, що два СП «видаватимуть» 22 мільярди сигарет на рік. Відповідні документи підписали представники нашого уряду і компанії вчора.

А передувала підписанню зустріч Президента України Л. Кравчука з президентом європейського відділення «Ар-Джі-Ар Набіско» Т. Маршем. Л. Кравчук сказав, що хоч сам він ніколи не палив, але оскільки багато людей це роблять, то компанія взялася за хорошу справу. Т. Марш у свою чергу зауважив, що саме потенціал української економіки дозволив здійснити такі плани. Під час бесіди також мовилося про можливість створення в майбутньому спільних підприємств з переробки сільськогосподарської продукції, бо «Ар-Джі-Ар Тебекоу» займається й цими питаннями.

Наш спеціальний кореспондент Ігор Грушко передає з Лондона

НАС РОЗУМІЮТЬ І ГОТОВІ ДО СПІВПРАЦІ

Другий і останній день перебування української делегації у Лондоні розпочався зустріччю міністра закордонних справ України Анатолія Зленка з представниками найвпливовіших британських засобів масової інформації, зокрема таких, як Бі-бі-сі, газета «Таймс», «Гардіан», «Економіст».

Говорячи про результати переговорів з Дугласом Хердом, Анатолій Максимович зазначив, що в україно-британських взаємин хороші перспективи. Великобританія, яка є пріоритетною країною у наших зовнішньополітичних планах, розуміє і готова співпрацювати з Україною. Питань з боку англійців було багато. Їх цікавила політика нашої держави щодо СНД, відносини між Україною і Росією. Не бракувало

(Закінчення на 2-й стор.).

Парламентська хроніка

Парламент проти «Графа Монте-Крісто»: вибирати глядачеві

Вечірнє засідання 15 вересня

На порядку денному стояла доля понад двадцяти народних обранців: запропоновані комісією поправки передбачали несумісність депутатського мандата з роботою на керівних посадах у виконавчій владі. Та своя сорочка навіть у депутатів виявилася ближчою до тіла—поправка не пройшла. Хоча Сергій Головатий і зауважив: перед кожним буде вибір — залишатися лише народним депутатом або працювати у виконкомі чи посольстві...

Відразу по перерві Голова Верховної Ради України Іван Плющ надав слово для доповіді по другому питанню, тобто «Про порядок висвітлення VI сесії ВР України засобами масової інформації», голові постійної Комісії з питань гласності та засобів масової інформації Миколі Спису.

Впродовж парламентської відпустки комісія разом з Інститутом соціологічних досліджень провела кілька опитувань у різних регіонах України щодо доцільності повної трансляції засідань сесії Верховної Ради і вийшла до народних обранців з готовим проектом постанови.

Серйозних змін щодо висвітлення роботи не передбачається, адже більшість з опитаних заявили, що постійно стежать за роботою парламенту і зацікавлені в цій інформації в повному обсязі. Однак, на думку комісії і значної кількості респондентів, роботу сесії, на якій приймаються законопроекти у другому читанні, слід висвітлювати в телерепортажах з коментарем спеціалістів, оскільки головуючий і депутати на цих засіданнях працюють із документами, не завжди розкриваючи зміст того чи іншого пункту, а для телеглядачів номерація статей чи речень (наприклад, ...прошу проголосувати за речення третє на сторінці сорок восьмій) жодної інформації не несе. А з короткого репортажу з коментарем кожен зацікавлений дізнається набагато більше, ніж з п'ятигодинної передачі з сесійного залу.

Здавалося, з першої спроби парламент прийме пропозицію комісії, та раптом розгорілася дискусія щодо того, хто повинен робити коментар до репортажу, адже, на думку частини депутатів, журналісти не завжди правильно коментують те, що відбувається в залі. Володимир Яворівський запропонував, щоб коментарі готували члени тих комісій, які готували законопроекти. Йому заперечили: не кожен погодиться. Микола Спис віддав пріоритет у цьому самому журналістові, який готуватиме репортаж. Іван Плющ та Володимир Гриньов також схилилися до цієї думки, хоча Голова Верховної Ради знов-таки висловив надію, що з цієї сесії буде введена широка практика коментування саме депутатами роботи над тим чи іншим законом.

Народний депутат Сергій Головатий звинуватив голову державної телерадіокомпанії Миколу Охмакевича в тому, що він ще до початку VI сесії, перебільшивши повноваження, склав розклад трансляції з залу засідань, не дочекавшись згоди депутатів.

Зокрема, вже на цьому тижні програма передач складена таким чином, що вже о 18-й годині починається трансляція сесії, а з 19-ї по 21-у її перериває художній фільм «Граф Монте-Крісто», поставивши таким чином роботу парламенту на другий план. Запропонувавши висвітлювати сесію одним блоком з 19-ї години, Головатий іще раз висловив занепокоєння диктатом з боку голови Держтелерадіокомпанії.

Народний депутат Батіг не погодився, що треба протиставляти «Графа Монте-Крісто» репортажам із сесії, адже невідомо, чия візьме, хоча, на його думку, більшість глядачів віддасть перевагу фільмові.

Врешті-решт вирішили поділову домовитися з телебаченням.

Депутат Романчук нагадав народним обранцям, що не завадило б давати інформацію про роботу парламенту і на першому українському каналі, оскільки в деяких районах, зокрема, в Миколаївській області, немає можливості приймати другу програму. Парламент доручив розглянути і узгодити цю пропозицію Миколі Спису.

Депутат Гусєв запропонував обмежити репортажі 20-30 хвилинами, та відразу ж викликав заперечення з боку Марченка та Чорновола: обидва аргументовано довели, що за такий короткий термін не можна висвітлити позиції усіх депутатів, що виступали, щодо прийнятих документів, а це дуже важливо для виборців.

Надійшло й кілька пропозицій щодо обмеження радіотрансляції роботи сесії, та більшість народних обранців були проти.

Постанову прийняли спочатку за основу, а потім і в цілому, після чого приступили до внесення змін і доповнень до Конституції України та регламенту роботи Верховної Ради.

Від постійної Комісії з питань законодавства і законності Анатолій Ткачук зачитав проекти змін, відразу ж зауваживши, що питання надзвичайно важливе, і в разі його прийняття змусить понад два десятки парламентаріїв скласти депутатські повноваження: одна з поправок передбачає несумісність депутатського мандата з роботою на керівних посадах у виконавчій владі.

Друга поправка торкалася зміни правомочності Верховної Ради, тобто введення так званого плаваючого кворуму: при підтвердженні повноважень усіх 450 депутатів він становитиме 300, 400—267, і так далі, але не менше як 226 депутатів, тобто при підтвердженні повноважень 340 народних обранців.

Третя зміна — це встановлення Верховною Радою посадових окладів державних службовців. І останнє — доповнення до Закону про представника Президента.

Відразу після доповіді стало зрозуміло, що постанова не пройде: депутат Мороз назвав запропоновані зміни однією з форм розвалу Верховної Ради. Почергово його підтримували представники як більшості, так і опозиції. Голоси «за» і «проти» поділилися навпіл. Багатьох турбувала доля колег по парламенту, і вони вимагали перенести обговорення до того часу, коли будуть складені списки депутатів, які підпадають під «скорочення».

Незважаючи на твердження Анатолія Ткачука, що у всьому світі так прийнято, і звинувачення колег в небажанні позбутися «зайвих» посад, суперечка загострилась.

Не допомогло і втручання Василя Дурдинця, який підтримав доповідача, завіривши депутатів, що така ж точка зору і у Президента. Аргументуючи свою позицію, Перший заступник Голови Верховної Ради висловив думку, що одночасно ефективно працювати на відповідальній державній посаді та в парламенті неможливо навіть фізично.

Та власні інтереси частини депутатського корпусу взяли гору: проект доповнень та змін до обох документів відклали до кращих часів, так і не дійшовши згоди хоч у чомусь до завершення сесійного засідання.

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ЛОКАУТ—СЛОВО НОВЕ

Ранкове засідання 16 вересня

Нинішня сесія Верховної Ради України почалася на диво спокійно й урівноважено. Видно, в суспільстві настала та пора зрілості, коли в свідомості кожного дедалі настійливіше утверджується думка, що чвари, егоїстичні, розкольницькі дії тільки на руку тим, хто нам найменше зичить добра. Навіть звичних лозунгів про відставку уряду не було на плакатах, які виставили перед будинком Верховної Ради нечисленні ряди демонстрантів. Та й у залі дедалі рідше стала звучати вимога декотрих депутатів про зміщення Кабінету міністрів. В цьому плані була дуже цікавою репліка Голови Верховної Ради, який зауважив, що коли до Конгресу чи Сенату США заходять урядовці, їх вітають оплесками. Це тоді, коли претензій до їхньої діяльності і за океаном немало. Що й казати, культура є культурою...

Цей відбиток спокою і намагання розважливо підійти до обговорення та прийняття законопроектів відчувався і вранці 16 вересня. Проект Закону про порядок розв'язання колективних трудових спорів (конфліктів) та про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів, який слухався першим, звичайно, ніс у собі чимале емоційне напруження після недавнього страйку транспортників, що завдав нового удару по економіці молодої держави. І все ж, до честі народних обранців, у залі панувала воля розуму, а не бурхливих пристрастей.

З доповіддю з цього питання виступив міністр праці України М. Каскевич. Зазначивши, що цей закон у редакції 1991 року не відповідає вимогам життя, насамперед відсутністю механізму врегулювання конфліктів, Михайло Григорович звернув особливу увагу на такий засіб розв'язання трудових конфліктів, як примирення сторін незалежними посередниками, що широко використовується в зарубіжних країнах. У зв'язку з цим міністр праці запропонував створити в Україні незалежну національну службу посередництва та примирення. Вона має займатися врегулюванням трудових конфліктів, виданням рекомендацій його сторонам і цим самим сприяти запобіганню суперечностям та їх розв'язанню.

Зупинившись на статті Закону, де йдеться про заборону страйків в окремих галузях, зокрема, на залізничному транспорті, в цивільній авіації, зв'язку, енергетиці та на безперервно діючих виробництвах, він сказав:

— Важливим питанням є механізм відновлення роботи після прийняття рішення про незаконність страйку. Проектом закону визначено, що до осіб, які не стають до роботи в разі визнання страйку незаконним, можуть бути застосовані заходи дисциплінарного впливу аж до звільнення. В чинне законодавство, у зв'язку з цим, необхідно буде внести відповідні зміни. Гостру дискусію, особливо з профспілками, викликало положення щодо надання власникові або уповноваженому ним органові права проведення локауту. Тобто, закриття підприємства і звільнення у зв'язку з цим тих, хто на ньому працює. Безумовно, поняття «локаут» для нашого суспільства нове. Але наші дії мають відповідати логіці. Якщо ми визнаємо право на страйк, то так само необхідно визнати право власника на захист своїх інтересів. Передбачаючи надання власникові права проведення локауту, ми виходили з того, що у світовій практиці такий засіб урегулювання трудових конфліктів застосовується досить широко. Це і в Сполучених Штатах, і у Франції, і в Японії, та в інших країнах. І цей засіб певною мірою сприяє обмеженню необгрунтованих страйків.

Що можна сказати про репліки-запитання, що прозвучали від мікрофонів, і обговорення законопроекту? Тільки одне: люди дедалі більше проникаються відповідальністю за все, що діється в країні. І передусім, бажанням створити такі закони, які перепинили б шлях до хаосу в суспільстві і, зокрема, до такого його різновиду, як незаконні страйки, і разом з тим, забезпечити права людини, яка могла б боротися за свої інтереси. Знову ж таки в рамках законів і правопорядку.

На ранковому засіданні було прийнято Постанову про розмір податку на добавлену вартість на окремі м'ясні вироби. Щоб хоч якось знизити ціни на вироби, які життєво необхідні для людей, сесія ухвалила знизити торгові націнки на ці товари до 10 відсотків.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ,
парламентський оглядач.

НАС РОЗУМІЮТЬ І ГОТОВІ ДО СПІВПРАЦІ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

й гострих запитань. Чи правда, що ми збираємося відкликати своїх військовослужбовців із Сараєва, порушуємо міжнародні санкції ООН проти Сербії, надсилаючи їй товари Дунаєм, збираємося знову відновити роботу двох блоків ЧАЕС, забороняємо свободу слова.

Главі українського зовнішньополітичного відомства ще й ще раз довелося роз'яснювати принципову позицію нашої держави. Із Боснії і Герцеговини ми не маємо наміру відкликати українських військовослужбовців, вимагатимемо лише збільшення гарантій їхньої безпеки з боку світового співтовариства. Україна не порушувала і не порушуватиме Резолюцію 757 ООН щодо Сербії. За цим встановлено жорсткий контроль. А коли на Заході є якісь сумніви, будь ласка, ми готові прийняти міжнародних інспекторів.

Анатолій Зленко запросив британських журналістів приїхати в Україну, щоб на власні очі побачити життя українського народу, ознайомитися з досягненнями й проблемами молодої суверенної держави.

І знову зустрічі. Міністерство оборони Сполученого Королівства. Тут відбулись переговори української делегації з британським міністром оборони Арчібальдом Гамільтоном. Сторони обмінялися інформацією про збройні сили двох країн, досягли принципової домовленості щодо співпраці у військовій галузі: обмін делегаціями, можливе стажування українських військовослужбовців у британських військових закладах. Обговорено також спільні зусилля з метою розв'язання конфліктних ситуацій у Європі за участю НАТО і НБСЄ.

Після Міністерства оборони українська делегація відвідала в передмісті Лондона підприємство відомої фірми «Де Ла Рю». Під час зустрічі з керівництвом фірми йшлося про виготовлення для України цінних паперів, а також монет, яких ми потребуватимемо після переходу на національну валюту.

На завершення офіційного візиту Анатолій Зленко зустрівся з представниками української громади у Великобританії.

Точка зору

ЯК ПОДІЛИТИ УКРАЇНУ

До питання про нове економічне районування

Становлення Української держави, економічне зростання і соціальний прогрес сьогодні визначаються багатьма чинниками. Не принижуючи ролі політичних, міжнародних, правових чинників державотворення, треба визнати пріоритет економічної політики, яка залежно від форм і методів її здійснення автоматично регулюватиме й політичну «температуру» в державі, визначатиме значною мірою її міжнародне реноме.

Україна — найбільша за площею держава Європи і п'ята — за чисельністю населення. Це — мозаїка структурно і функціонально взаємопов'язаних і водночас просторово обмежених особливостей політичного, економічного, соціального, демографічного, історичного, екологічного характеру. Отже, умови окремих територій створюють відповідне тло, яке по-різному може сприймати економічні реформи, а, отже, уже автоматично запрограмовані їх різні результати. Тобто, кожний регіон як своєрідна соціально-економічна система в територіальному поділі праці відіграє тільки йому властиву роль. Завдання саме й полягає в тому, щоб «вловити» ці специфічні моменти, які надають території особливих рис, і врахувати їх у вдосконаленні територіальної організації продуктивних сил, структурної перебудови народного господарства та управління його розвитком. Таким чином, на порядку денному стоїть питання нового комплексного районування території України як одного з важливих напрямів забезпечення успіху ринкових реформ і всієї економічної політики.

Таке районування має грунтуватися на всебічному врахуванні історичних, природних, демографічних, соціальних, економічних, екологічних характеристик окремих регіонів України як цілісної й неподільної території, і через відповідні структури знайти адекватний вихід на практику економічного управління.

ПОГЛЯД З ПОЛІТИЧНОЇ ДЗВІНИЦІ

Сьогодні ясно, що стару систему економічних районів (їх на Україні 3) було орієнтовано на єдиний центр, принципово інакшу систему господарювання. На сьогодні вона геть не відповідає новим політичним реаліям. Мало того, вона шкідлива, бо «розумно» керована спеціалізація економічних районів та економічні зв'язки, що були спрямовані тільки на схід, вже не відповідають ні внутрішнім, ні зовнішнім інтересам України.

Нове економічне районування, хочемо ми того чи ні, безумовно, матиме політичний відтінок у контексті ідеї федеративного устрою України, яку охоче сприймають одні й рішуче відкидають інші. Не вдаючись у дискусію з цього питання та усвідомлюючи, що, з одного боку, рано чи пізно ми прийдемо до цього, а з другого — те, що сьогодні такі дії навіть небезпечні, за орієнтир майбутньої практичної апробації мусимо брати економічне життя України без будь-яких претензій на його політизацію з форсованим переходом до федеративного устрою. В той же час маємо бути добрими стратегами й випереджати події. Тому нове районування буде економічною основою федералізації України в майбутньому. Та не більше.

ПІДКАЗУЄ ІСТОРІЯ

Складний історичний розвиток України наклав свій відбиток на специфіку окремих регіонів: умови проживання людей, їхні звичаї і традиції, національний склад населення. Через ці та інші причини існує територіально диверсифікований рівень національної свідомості, історично усталені економічні, культурні зв'язки. Причому «температура» національної свідомості як важливий чинник державотворення обернено пропорційна тривалості існування комуністичної ідеї на даній території. Якщо в Західній Україні політичні й економічні реформи сприймаються однозначно, що, безумовно, прискорило б процес становлення держави, то, скажімо, в Донбасі вони можуть пройти вже в значно скоригованому вигляді. Така історична успадкована реальність. І з цим треба рахуватись.

ПРИРОДНІ АСПЕКТИ

Нове економічне районування мусить базуватись на врахуванні природних особливостей України. Ми сімдесят з лишнім років нехтували цей чинник: будували водомісткі підприємства там, де немає води; «насаджували» такі види сільського господарства по регіонах, де про них і мови не могло бути; зводили промислові велетні там, де людям треба відпочивати; нарешті, ми варварськи нищили природну специфіку кожного регіону.

ДЕМОГРАФІЯ

Сьогоднішня демографічна ситуація в Україні є наслідком дії протягом тривалого історичного часу багатьох чинників. Серед них і трагічні періоди першої світової і громадянської воєн, голодомор 1932—1933 років, репресії, зокрема 1937—1938 років, друга світова війна, післявоєнні депортації населення Західної України тощо. В результаті маємо територіально неоднорідну густоту населення, його природний і механічний рух, вікову структуру, професійний склад трудових ресурсів і забезпеченість їх робочими місцями. В новому районуванні всі ці відмінності повинні знайти своє відображення, і на його основі через відповідну державну політику й адекватні системи управління слід переломити ті негативні демографічні тенденції, які дедалі загострюються. Важливо підкреслити, що в даному разі суть районування полягає не тільки в урахуванні демографічного чинника, а й у тому, щоб сприяти ефективнішому розв'язанню проблем.

СОЦІАЛЬНІ ПИТАННЯ

Через відомі причини різниця в рівні життя населення досить відчутна не тільки між окремими регіонами України, а й у межах окремих областей. Існує значний дисбаланс між містом і селом. Соціальний комфорт й умови проживання населення з точки зору забезпеченості соціально-побутовими, медичними, культурними закладами, як правило, вищі в промислово розвинених регіонах порівняно з сільськогосподарськими. Це проблеми, які вимагають диференційованого підходу. Сьогодні це особливо актуально, оскільки в них прихований і політичний підтекст.

ЕКОЛОГІЯ

Економічна криза й політична нестабільність в Україні супроводжуються загостренням екологічної ситуації, що поглиблює насамперед негативні соціальні наслідки, дія яких фактично не прогнозована: Аварія на Чорнобильській АЕС ще більше наблизила державу до критичної межі, після якої процеси деградації природи вже стануть нерегульованими.

Сьогоднішня екологічна ситуація є результатом авантюрної економічної політики, яка не рахувалася з законами територіальної організації продуктивних сил, розумними нормами зосередження і спеціалізації виробництва.

В окремих регіонах екологічний чинник уже став основною перешкодою на шляху розвитку продуктивних сил. Окремі райони Донбасу й Придніпров'я вже перетворилися в зони екологічного лиха. Напружена ситуація в Північному Криму, Черкаській області з її потужними хімічними й нафтохімічними виробництвами.

Стає очевидним, що перспективна економічна політика повинна спиратися на існуючу диференціацію господарства і стан природного середовища. Тому в системі районування України екологічний чинник має бути одним з визначальних критеріїв територіальної диференціації соціально-економічної системи. По суті, необхідне еколого-економічне районування України.

ТАКИМ ЧИНОМ, викладені чинники є об'єктивною передумовою диференціації економічного потенціалу держави як у територіальному плані, так і в галузевому. Від спеціалізації й концентрації виробництва, які відбувались переважно стихійно та були орієнтовані на формування великих територіально-виробничих комплексів, Україна успадкувала деформовану економічну структуру, вкрай нерівномірне розміщення продуктивних сил з порушеними міжгалузевими співвідношеннями їхнього розвитку. І тепер, коли питання структурної перебудови народного господарства стають пріоритетними напрямами економічної політики, в основу практичних дій її здійснення треба покласти саме регіональний підхід до проблем соціально-економічного розвитку.

Наведені міркування, безперечно, не розкривають всієї складності розвитку економіки регіонів України. Тут необхідні глибокі дослідження, до яких треба залучити економістів, географів, картографів, екологів, соціологів, істориків. Враховуючи актуальність такої роботи, її ініціатором і замовником повинен виступати Кабінет міністрів України.

М. ДОЛІШНІЙ,
заступник директора Інституту економіки АН України, керівник Львівського відділення Інституту економіки АН України, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент АН України.

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА

Шановні громадяни України!

Звернутися до вас мене змушує стурбованість за долю нашої держави, щире бажання в цей складний час зберегти порозуміння, спокій і злагоду в суспільстві.

Консолідація народу — перша необхідна умова нашого подальшого самостійного розвитку.

Сьогодні від кожного з нас залежить, по якому шляху піде Україна: або ми витримаємо наступ руйнівних деструктивних сил і надалі залишимося найстабільнішою державою з усіх республік колишнього Союзу, або, піддавшись на провокаційні заклики новоявлених пророків, втягнемося у чвари, розпорошимо свої сили і втратимо всі свої здобутки. Якщо так, то ми чи не назавжди знищимо віру народу у світлий ідеал незалежної демократичної держави, знищимо надії на мир і злагоду, заможність і процвітання.

Сьогодні вирішується доля прийдешніх поколінь.

Економічна криза в Україні глибока, але, на щастя, ситуація не безнадійна. Вона лише вимагає перш за все довіри до уряду, надзвичайно чітких, рішучих, продуманих дій всіх ланок суспільства і насамперед — законодавчої і виконавчої влад. Ми маємо чітку перспективу, напрямок руху, викладений у програмі Президента. Тож увесь свій інтелектуальний і творчий потенціал треба направити на її виконання. Це єдиний вихід із тупика. Не дайте ж себе спровокувати! Скажіть своє слово на захист миру і спокою.

Найбільше наше багатство — це політична стабільність і міжнаціональна згода. Це найбільший і єдиний капітал нашої молодої держави, але він дуже цінується в світі.

Висловлюю сподівання, що більшість громадян України, лідери політичних партій і громадських організацій, керівники профспілкових осередків, народні депутати України з розумінням і відповідальністю поставляться до порушених мною проблем.

Вітольд ФОКІН,
Прем'єр-міністр України.

Ветерани не плачуть — вимагають!

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

— невідкладно розглянути на сесії Верховної Ради і прийняти Закон «Про статус ветеранів війни, праці і Збройних Сил», врахувавши пропозиції і зауваження учасників ветеранського руху до проекту цього Закону;

— вжити невідкладних заходів щодо перерахування і сплати заборгованості по пенсіях (з урахуванням нових коефіцієнтів перерахунку) тим, хто вийшов на пенсію минулих років; забезпечити рівність мінімальної пенсії, мінімальної заробітної плати і мінімального прожиткового кошика;

— враховуючи похилий вік, слабке здоров'я фронтовиків і трудівників тилу, які винесли на своїх плечах тягар Великої Вітчизняної війни, поширити на них пільги, якими користуються нині інваліди війни;

— до 50-річчя Великої Перемоги забезпечити всіх ветеранів Великої Вітчизняної війни, які стоять на черзі, житлом;

— індексувати трудові внески ветеранів Великої Вітчизняної війни в ощадних касах на рівні реальної інфляції;

— налагодити належне торговельне і побутове обслуговування ветеранів;

— з метою широкого залучення ветеранів до суспільно корисної праці звільнити ветеранські кооперативи і їхні виробничі об'єднання від сплати податку на прибуток державного мита, від плати за реєстрацію і видачу ліцензій та інших платежів до бюджету, якщо в цих кооперативах і об'єднаннях працює не менше 60 відсотків пенсіонерів.

Є кілька й інших актуальних проблем, які потребують розв'язання. Для цього пропонується створити в складі Кабінету міністрів України Комітет у справах ветеранів.

Ветерани — учасники колективного походу до парламенту підкреслювали, що вони не підтримують вимоги крайніх радикалів, які закликають провести референдум щодо розпуску Верховної Ради, відставки уряду, оголошення дострокових виборів тощо. Навпаки, слід примусити владні структури на всіх рівнях підвищувати відповідальність за доручену народом справу, активною конкретною працею розбудовувати незалежну Україну.

З учасниками «ветеранського походу до парламенту» зустрівся і виступив перед ними з промовою Перший заступник Голови Верховної Ради України В. Дурдинець.

Утворено робочі групи Верховної Ради і Президії республіканської ради ветеранів, які мають спільно підготувати проекти документів на розгляд депутатами.

Володимир ЧЕРКАС.

Ситуація

ЗБИРАЮТЬСЯ НІМЦІ ДОДОМУ

Про свій намір припинити роботи на спорудженні Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд у місті Долинській повідомили будівельники ФРН. На засіданні обласної комісії з надзвичайних ситуацій, яка екстрено зібралася з цього приводу, керівники будов з нашого та німецького боку пояснили, що начебто уряд ФРН до такого рішення спонукала невизначеність власника будови. Договір про взаємовідповідальність між будівельниками і замовниками підписали 1990 року Гельмут Коль і Михайло Горбачов. Нині ж, по ідеї, після розпаду СРСР комбінат належить Україні. Однак звертання уряду Німеччини по дипломатичних каналах до уряду України нібито залишилося без відповіді. Отож і вирішено згорнути роботи, а споруджені промислові об'єкти, виробничо-будівельну базу і житло передати в оперативне управління українсько-німецького фонду. Можливо, в майбутньому він сприятиме переселенню німців з інших регіонів колишнього Союзу в південні райони України.

Румуни і чехословаки, які теж беруть участь у спорудженні комбінату, про свої плани поки що не повідомили.

Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

Новини мистецтва

«БАЛБЕС» ЗАЛИШИВСЯ В МОСКВІ

Живими їх уперше побачили у Полтаві на базарі, потім — на Сорочинському ярмарку, згодом — у військовій частині. Георгій Віцин, Євген Моргунов (цього разу знамениті Боягуз і Бувалий без друзяки Балбеса — Юрія Нікуліна), Спартак Мішулін, Петро Глебов, Володимир Коренєв як на екрані, так і в житті були дотепними, веселими, хоча й роки вже не ті. Саме про це і майбутній фільм «Вище голову! Ми ще живі!», який знімає творча група кіностудії імені О. Довженка за сценарієм Михайла Чернищука. Режисер — постановник — Микола Засєєв.

Сюжет начебто серйозний — дивізія складає присягу, але тут створюється комедійна ситуація. Так, як і в житті — серйозне, дивовижне і смішне завжди поруч.

Григорій ГРИНЬ.
Полтава.

Наша лотерея: представляємо спонсорів

ЗОЛОТА МЕДАЛЬ «ВОЛИНЯНКИ»

Історія підприємства починається з серпня 1955 року, коли було введено в експлуатацію ремонтний завод Міністерства сільського господарства, який виготовляв душові установки, транспортери силосних мас, стенди-візки для складання і розбирання двигунів, вентилятори. Через деякий час колектив освоїв виробництво малотоннажного рефрижератора ЛуМЗ-946 на базі автофургона. В 1967 році підприємство перейменовано в Луцький автомобільний завод, у цехах якого і розпочався випуск вантажопасажирських автомобілів підвищеної прохідності. Після реконструкції підприємства колектив працював над створенням удосконаленої моделі автомобіля ЛуАЗ-969А, згодом — 969М. Саме ця машина на державних випробуваннях задовольнила усі вимоги на відповідність міжнародним правилам експлуатації. Що ж це за автомобіль?

— ЛуАЗ-969М призначений для експлуатації на дорогах усіх видів, а також на бездоріжжі, — розповів директор Луцького автомобільного заводу **Валентин Мельниченко.** — З точки зору конструкції — це повноприводна машина з постійно включеним переднім мостом, кожне колесо має свій привід. Вона використовується в сільському господарстві, на лісорозробках, у геолого- і нафторозвідці. В її конструкції вдало поєднуються комфортабельність, висока прохідність і невибагливість в обслуговуванні. Привід на передні колеса створює підвищену стійкість на крутих поворотах.

— Валентине Михайловичу, а якщо «Волинянку» порівняти із зарубіжними аналогами?

— Автомобіль ЛуАЗ-969М відповідає рівню зарубіжних машин даного класу, а за деякими параметрами — дорожній просвіт, прохідність, вагові показники — навіть перевершує їх. Він неодноразово демонструвався на вітчизняних і зарубіжних виставках. Наприклад, у Бельгії, Угорщині, Туреччині, Болгарії, Греції, Німеччині, Аргентині. На виставці в Італії наш автомобіль увійшов у десятку кращих машин Європи, в Чехо-Словаччині його нагороджено золотою медаллю. Цього року «Волинянку» за валюту купили громадяни інших країн, представники іноземних фірм. Але ми не можемо поки що вийти по-справжньому на світовий ринок. Не вистачає запчастин, пробуксовують реконструкція заводу, встановлення нових механізованих ліній. Реконструкція вкрай потрібна, адже ми маємо довести випуск автомобілів до 50 тисяч на рік. Даємо ж 16—17. У серпні, наприклад, з головного конвеєра зійшло 1100 машин, що на 280 менше запланованого. У вересні нам належить виготовити 1460 і здати на склад відділу збуту 1440 автомобілів. Є вже відставання від наміченого. Найголовніша причина — перебої з поставками двигунів, які одержуємо з Мелітополя.

— Чи є проблеми із збутом? Питаю тому, що ціна на автомобілі висока — майже 250 тисяч карбованців.

— Цього ми не відчуваємо. Представники різних підприємств, фірм, колгоспів, громадяни з усієї України їдуть до нас за всюдиходом. За місяць укладаємо 270—280 договорів. А це 1600—1700 штук.

— Валентине Михайловичу, я знаю, що конструктори заводу розробили нові моделі. Поділіться, будь ласка, планами.

— Ми розробили кілька моделей нових автомобілів, які можуть вийти на світовий ринок. ЛуАЗ-1301, що вже пройшов випробування, має потужний двигун рідинного охолодження, привід на всі колеса, ряд інших переваг над попередньою машиною. Плануємо експортувати його невеликими партіями. На базі цієї «Волинянки» створена модифікація вантажного автомобіля, який теж пройшов випробування. Саме така машина потрібна фермерам, кооператорам, іншим працівникам сільського господарства. Контрольна витрата палива при швидкості 60 кілометрів на годину — 7,7 літра на 100 кілометрів. Однак впровадження цих двох моделей у виробництво гальмується. Бракує комплектуючих. Та ми віримо, що луцькі «Волинянки» в достатній кількості надходитимуть на ринок України і за рубіж.

Розмову вів **Богдан БЕРЕКЕТА.**
Луцьк.

До речі, адреса заводу: Луцьк, вулиця Рівненська, 42. Телефони для довідок: 4-24-00, 5-80-21.

ЛуАЗ-969М

ОБІЦЯНОГО ВЧИТЕЛЯ ТРИ РОКИ ЧЕКАЮТЬ

Освіта

З початком нового навчального року в Криму знову «виникла» проблема вчителів української мови. Традиція чекати обіцяного три роки продовжується тут і сьогодні. Нині в кримських навчальних закладах 17 вакансій вчителів-україністів, у 124 класах учні взагалі не мають уявлення про українське мовлення, попри те що Сімферопольський університет щорічно випускає півсотні молодих фахівців з української філології. Головну причину такого стану начальник управління освіти Республіки Крим П. Романенко вбачає в тому, що ... ки університету ... їхати на село». А... той же Романенк... но в одній із шкі... батьків, котрі ви... кладання своїм д... їнської мови, в... штабі освітян не ...

Прес-центр гро... організацій «... Україною».

Анонс

Запрошуємо на весілля

«Просили тато, просили мати і я прошу» — такими словами розпочинають запросини на весілля майже в усій Україні, проте сам традиційний обряд має свої регіональні особливості. Які? Приходьте до нас на весілля і побачите.

Під егідою цілого ряду міністерств, центрів народної культури столиці республіки й областей у Києві та на території Музею народної архітектури і побуту в селі Пирогові відбудеться велике програмове свято «Українське весілля». Так, 18 вересня «Запросини» пройдуть у Залізничному, Радянському, Ленінградському, Жовтневому, Шевченківському районах (початок о 13-й годині), Київраді (о 14-й), сільгоспакадемії і консультвах (о 12-й). 19 вересня обряд перенесеться на площі, в сквери. На майдан Незалежності вийдуть кращі гурти весільних музик, сватачів та коровайників (з 15.30 до 19.00). Цього ж дня кияни і гості столиці можуть взяти участь у «Весільному ході» на Хрещатику.

20 вересня в церкві музею просто неба ви можете стати свідками справжн... ня. По регіонах ... ряд весілля 20 гу... ластей. Завершить... локою» і ...дає... ваю».

Київ. **Василь ...**
Фото Валерія ...

Оказії

ПОЛОГИ В КАРАУЛЦІ

Лариса Панькова, яка до декретної відпустки працювала на Херсонському суднобудівному заводі, як завжди, прийшла до прохідної, щоб зустріти свого чоловіка. В цей час у неї почалися передпологові перейми.

Працівники воєнізованої охорони М. Рибалко і К. Михайлечко діяли швидко й продумано: викликали завідуючу оздоровчим пунктом підприємства, «швидку» допомогу, звільнили караульне приміщення для Лариси. Все вийшло якнайкраще. І «швидка», і завідуюча здоровпунктом, і навіть акушерка, яка випадково опинилася на тролейбусній зупинці біля прохідної, — всі прибули на місце події за лічені хвилини.

Коли батько вийшов з території прохідної, на нього чекав приємний сюрприз — народилася четверта дитина, донька. Тут же зібралося багато людей, які щиро раділи появі на світ нового громадянина. Деякі при цьому прокоментували факт народження так: «Тепер уже точно Валерію Панькову дадуть квартиру!»

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Коротко

НЕ ТІЛЬКИ МЕДОМ СЛАВИТЬСЯ БДЖ...

Після завершення медозбору пасічники Стор... лісгоспу розпочали заготівлю бджолиної отрути ... карської сировини, з якої виготовляють ефекти... препарати. «Доїння» комах здійснюється з допо... ального обладнання, що не завдає їм шкоди.

Від півтори тисячі бджолосімей пасічники ... грами отрути й виручили від її реалізації пона... сяч карбованців. Прибуток міг би бути набагато... би зібрана сировина переороблялася на місці. Од... їні відсутнє обладнання. Тому операції доводить... ти за рубежем.

Чернівецька область. **Васил...**

ЩЕ ОДНА ФАТА МОРГАНА?

Італійська фірма «Фата» обіцяє нагодувати... збільшивши виробництво зерна, м'яса, молока, ... ганізувавши їх збереження й переробку. ... а ... держадміністрація, управління сільського ... харчування області, зовнішньоекономічний конс... дон», бо створили з «Фатою» спільне підприємст... ми за два-три роки докорінно змінити становищ... вийде з цього ще одна фата моргана?

Донецька область. **Віктор П...**

Пригода

«ДІТИ» ПІДЗЕМЕЛЛЯ

Несподіване відкриття зробили троє жителів селища Солотвино Тячівського району — одна із штолень старої соляної шахти виходить на... територію Румунії. Чи користувалися нею до цього часу, поки що невідомо. Наші ж «герої» вирішили ризикнути, однак на березі Тиси їх затримали румунські прикордонники, ... ши від непро... документів, оди... донників побіг н... підтримкою. Ти... лотвинці вдарил... ника каменюк... й, прихопивши ... нулися штольн... Автомат схова... продати його в ... бурзі, куди й... Проте за прик... жаними від рум... кордонників, їх ... новили. Одног... двох інших ... Зброю вилучено...

Микола...
Закарпатська ...

НАСІННЯ ПРОРОСТАЄ НА... ПА...

Щось новеньке

Напевне, незабаром одеські власники присадибних ділянок та городів, або, як у нас нині кажуть, фазендеро, дякуватимуть Василю Завгородньому, що живе в одному з приміських районів— Овідіопольському. Він винайшов спосіб садити дрібне насіння (наприклад, капусти, редису, моркви, петрушки, щавлю тощо), попередньо наклеївши його на паперову стрічку. За такої посадки забезпечується рівномірне проростання сходів, а визрівання культур на 7—10 днів раніше ... них.

Винаходом ... кавилося нове ... приємство «Агр... розпочинається ... рових насіннєв...

Галина ВЛАДИ...
Одеса.

ОБІЦЯНОГО ВЧИТЕЛЯ ТРИ РОКИ ЧЕКАЮТЬ

Освіта

З початком нового навчального року в Криму знову «виникла» проблема вчителів української мови. Традиція чекати обіцяного три роки продовжується тут і сьогодні. Нині в кримських навчальних закладах 17 вакансій вчителів-україністів, у 124 класах учні взагалі не мають уявлення про українське мовлення, попри те що Сімферопольський університет щорічно випускає півсотні молодих фахівців з української філології. Головну причину такого стану начальник управління освіти Республіки Крим П. Романенко вбачає в тому, що випускники університету «не хочуть їхати на село». А про те, як той же Романенко нещодавно в одній із шкіл гримав на батьків, котрі вимагали викладання своїм дітям української мови, в обласному штабі освітян не пам'ятають.

Прес-центр громадських організацій «Крим з Україною».

Анонс

Запрошуємо на весілля

«Просили тато, просили мати і я прошу» — такими словами розпочинають запросини на весілля майже в усій Україні, проте сам традиційний обряд має свої регіональні особливості. Які? Приходьте до нас на весілля і побачите.

Під егідою цілого ряду міністерств, центрів народної культури столиці республіки й областей у Києві та на території Музею народної архітектури і побуту в селі Пирогові відбудеться велике програмове свято «Українське весілля». Так, 18 вересня «Запросини» пройдуть у Залізничному, Радянському, Ленінградському, Жовтневому, Шевченківському районах (почалок о 13-й годині), Київраді (о 14-й), сільгоспакадемії і консульствах (о 12-й). 19 вересня обряд перенесеться на площі, в сквери. На майдані Незалежності виїдуть кращі гурти весільних музик, сватачів та коровайників (з 15.30 до 19.00). Цього жодня кияни і гості столиці можуть взяти участь у «Весільному ході» на Хрещатику.

20 вересня в церкві музею просто неба ви можете стати свідками справжнього вінчання. По регіонах покажуть обряд весілля 20 гуртів із 14 областей. Завершиться свято «Іолокою» і ... даванням к... ваю».

Київ. **Василь ХИТРУК.**
Фото Валерія ІНЮТІНА.

Оказії

ПОЛОГИ В КАРАУЛЦІ

Лариса Панькова, яка до декретної відпустки працювала на Херсонському суднобудівному заводі, як завжди, прийшла до прохідної, щоб зустріти свого чоловіка. В цей час у неї почалися передпологові перейми.

Працівники воєнізованої охорони М. Рибалко і К. Михайлечко діяли швидко й продумано: викликали завідуючу оздоровчим пунктом підприємства, «швидку» допомогу, звільнили караульне приміщення для Лариси. Все вийшло якнайкраще. І «швидка», і завідуюча здоровпунктом, і навіть акушерка, яка випадково опинилася на тролейбусній зупинці біля прохідної, — всі прибули на місце події за лічені хвилини.

Коли батько вийшов з території прохідної, на нього чекав приємний сюрприз — народилася четверта дитина, донька. Тут же зібралося багато людей, які щиро раділи появі на світ нового громадянина. Деякі при цьому прокоментували факт народження так: «Тепер уже точно Валерію Панькову дадуть квартиру!»

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Коротко

НЕ ТІЛЬКИ МЕДОМ СЛАВИТЬСЯ БДЖОЛА

Після завершення медозбору пасічники Сторожинецького лісгоспу розпочали заготівлю бджолиної отрути — цінної лікарської сировини, з якої виготовляють ефективні медичні препарати. «Доїння» комах здійснюється з допомогою спеціального обладнання, що не завдає їм шкоди.

Від півтори тисячі бджолосімей пасічники одержали 52 грами отрути й виручили від її реалізації понад триста тисяч карбованців. Прибуток міг би бути набагато вищим, якби зібрана сировина перероблялася на місці. Однак в Україні відсутнє обладнання. Тому операції доводиться виконувати за рубежем.

Чернівецька область. **Василь БАБУХ.**

ЩЕ ОДНА ФАТА МОРГАНА?

Італійська фірма «Фата» обіцяє нагодувати Донеччину, збільшивши виробництво зерна, м'яса, молока, овочів та організувавши їх збереження й переробку... а це присл... держадміністрація, управління сільського господарства та харчування області, зовнішньоекономічний консорціум «Радон», бо створили з «Фатою» спільне підприємство, пообіцявши за два-три роки докорінно змінити становище. Та чи не вийде з цього ще одна фата моргана?

Донецька область. **Віктор ПАСІЧНИК.**

Пригода

«ДІТИ» ПІДЗЕМЕЛЛЯ

Несподіване відкриття зробили троє жителів селища Солотвино Тячівського району — одна із штолень старої соляної шахти виходить на... територію Румунії. Чи користувалися нею до цього часу, поки що невідомо. Нащі ж «герої» вирішили ризикнути, однак на березі Тиси їх затримали румунські прикордонники. Не одержавши від непрошених гостей документів, один з прикордонників побіг на заставу за підтримкою. Тим часом солотвинці вдарили його напарника каменюкою по голові й, прихопивши зброю, повернулися штольнею додому. Автомат сховали з метою продати його в Санкт-Петербурзі, куди й вирушили. Проте за прикметами, одержаними від румунських прикордонників, їх швидко встановили. Одного затримали, двох інших розшукують. Зброю вилучено.

Микола ГОРВАТ.
Закарпатська область.

НАСІННЯ ПРОРОСТАЄ НА... ПАПЕРІ

Щось новеньке

Напевне, незабаром одеські власники присадибних ділянок та городів, або, як у нас нині кажуть, фазендеро, дякуватимуть Василю Завгородньому, що живе в одному з приміських районів— Овідіопольському. Він винайшов спосіб садити дрібне насіння (наприклад, капусти, редису, моркви, петрушки, щавлю тощо), попередньо наклеївши його на паперову стрічку. За такої посадки забезпечується рівномірне проростання сходів, а визрівання культур на 7—10 днів раніше від звичайних.

Винаходом умільця зацікавилося нове одеське підприємство «Агроефект», де розпочинається випуск паперових насіннєвих стрічок.

Галина ВЛАДИМИРСЬКА.
Одеса.

РЕФЕРЕНДУМ НЕ ЗА ГОРАМ

Проблеми

Уряд Квебеку розпочав готуватися до референдуму про майбутнє цієї франкомовної провінції. Канцелярія прем'єра Роберта Бурасси повідомила, що цього тижня скликатимуться Національні збори. Їм пропонуватиметься змінити існуючий закон таким чином, щоб можна було поставити на голосування не питання про суверенітет анклава, а питання про пакет поправок до федеральної конституції, який відкриває дорогу збереженню канадської федерації в теперішньому складі, тобто включаючи і Квебек.

Навколо прийнятого близько року тому закону № 150 ведеться вперта політична боротьба. Він був схвалений Національними зборами під час особливо великого сплеску сепаратистських настроїв і зобов'язував уряд провести референдум про суверенітет. Стаття 1 закону гласить: «Уряд Квебеку проведе референдум про суверенітет Квебеку між 8 та 22 червня 1992 року або між 12 та 26 жовтня 1992 року. Якщо результати референдуму будуть на користь суверенітету, уряд подасть пропозицію про те, що Квебек набуде статусу суверенної держави протягом одного року після проведення референдуму».

Однак Бурасса у той час залишив за собою можливість вибору, добившись від Національних зборів згоди внести поправку до закону й поставити на голосування пропозицію федерального уряду про зміну федерації, якщо подібна пропозиція надійде і виявиться прийнятною для уряду. Саме така можливість і з'явилася після того, як прем'єр-міністр Брайан Малруні і глави урядів десяти провінцій схвалили програму конституційних пропозицій.

Прес-секретар квебецького прем'єра Сільві Годен підтвердила намір уряду провести референдум 26 жовтня.

Як очікують тут, найближчими днями Малруні сповістить про рішення провести загальнонаціональний референдум. Постанови провести референдуми з конституційної перебудови федерації прийняли слідом за Квебеком також законодавчі органи провінцій Альберта і Британська Колумбія. Як пояснював Малруні, важливо, щоб голосування відбулося в один день і з одного й того самого питання.

Свою позицію щ... ституційної реформ... чив Канадський ре... конгрес (КРК) — н... профспілкове об'єдн... їни, яке налічує 2,... на членів. Після ... виконкому КРК в... президент конгресу... Уайт заявив на пр... ренції, що пакет ... хоча не всі його п... задовільні. Конгре... мує такі елемент... як надання Квебек... вого статусу в ф... право корінних на... на самовизначення,... щодо захисту загал... нальних соціальних... Але конгрес буде '... ся змін у запропоно... формації сенату, як... тували половину міс... му жінкам і певну ... місць — представни... димих меншин», тоб... цям, ескімосам, ч... жовтим.

Виконком КРК ... що він не виступає... ні квебецьких труд... домо, що основні ... кові організації про... ймають украй націо... ні позиції і підтрим... веренітистів».

Костянтин ВАСИ...
Оттава.

Професії

ПОКОХАЙ... ЖІНКУ-... КОМИНЯР...

Бажання залишити непорушними м... лі старовини часто стикається з нес... відмовитися від сучасних засобів їх... вування й обмежитися традиційни... скажімо, жителям багатьох німец... доводиться вибирати: або сучасне це... опалення, або розшукувати того, хто... ся б трусити сажу в комині твого ...

На знімку: спробуй переконати ... шер із Мюнхена, що чистити комин... ва не жіноча. Вона у відповідь лиш... неться білими, мов перли, зубами ... чить, що сажа на її обличчі виглядає... привабливо, ніж вишукані парфуми ... кенщицях. І взагалі, їй вже не раз ... лися в коханні.

Фото ІТАР — ...

Власкори повідомляють

Єреван

НЕМІЛЬЙОНЕРАМ ВХІД ЗАБОРОНЕНИЙ

У Міністерстві юстиції Вірменії зареєстровано нову громадську організацію — «Спілку мільйонерів». Поки що діяльність спілки покрита мороком таємниці.

Проте відомо, що на момент реєстрації в Мінюсті вона об'єднувала 16 членів-мільйонерів. А розсекретити себе вірменські нувориші мають намір не пізніше, ніж через два місяці. Вони збираються провести у цьому зв'язку прес-конференцію.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Ташкент

НОВІ КРИЛА ДЛЯ СПІВДРУЖНОСТІ

Повним ходом іде збирання літака Іл-114 у цехах Ташкентського виробничого об'єднання імені Чкалова. Запуску в серію нового лайнера передували льотні випробування, під час яких ма... шина зарекомендува... найкращого боку.

Іл-114 — літак се... розміру, дальніст... — до тисячі кіломе... ві світового марке... ворять про ташк... лайнер тільки як п... найвищої якості.

На думку заступ... нерального директо... імені Чкалова І. Во... греба в цій машині ... дні дуже велика. І... мінить на повітря... хах старенькі Ан-24... Перші поставки буд... снені в країни спів...

Зульфія РА...

Вісті з діаспори

НОВА ПРОГРАМА В ТОРОНТО

Протягом 1992—1993 академічного року кафедра українознавства Торонтського університету запровадить новий курс навчання «Політична економія України». Тут викладатиме професор Київського держуніверситету О. Рогач.

ДОПОМОГА МАЄ БУТИ ЕФЕКТИВНОЮ

Семінар на тему: «Координація дій членів української діаспори на допомогу Україні» відбувся у Празі. Серед його учасників — делегати українських ... Австрії, Англії, Бе... меччини, Польщі ... Словаччини. Заслух... ферати про останні ... події в Україні, пр... економіки, екології,... ри і освіти. Почес... гями семінару були... України в Чехо-С... Р. Лубківський та ... жина.

РЕФЕРЕНДУМ НЕ ЗА ГОРАМИ

Уряд Квебеку розпочав готуватися до референдуму про майбутнє цієї франкомовної провінції. Канцелярія прем'єра Роберта Бурасси повідомила, що цього тижня скликатимуться Національні збори. Їм пропонуватиметься змінити існуючий закон таким чином, щоб можна було поставити на голосування не питання про суверенітет анклава, а питання про пакет поправок до федеральної конституції, який відкриває дорогу збереженню канадської федерації в теперішньому складі, тобто включаючи і Квебек.

Проблеми

Навколо прийнятого близько року тому закону № 150 ведеться вперта політична боротьба. Він був схвалений Національними зборами під час особливо великого сплеску сепаратистських настроїв і зобов'язував уряд провести референдум про суверенітет. Стаття 1 закону гласить: «Уряд Квебеку проведе референдум про суверенітет Квебеку між 8 та 22 червня 1992 року або між 12 та 26 жовтня 1992 року. Якщо результати референдуму будуть на користь суверенітету, уряд подасть пропозицію про те, що Квебек набуде статусу суверенної держави протягом одного року після проведення референдуму».

Однак Бурасса у той час залишив за собою можливість вибору, добившись від Національних зборів згоди внести поправку до закону й поставити на голосування пропозицію федерального уряду про зміну федерації, якщо подібна пропозиція надійде і виявиться прийнятною для уряду. Саме така можливість і з'явилася після того, як прем'єр-міністр Брайан Малруні і глави урядів десяти провінцій схвалили програму конституційних пропозицій.

Прес-секретар квебецького прем'єра Сільві Годен підтвердила намір уряду провести референдум 26 жовтня.

Як очікують тут, найближчими днями Малруні сповістить про рішення провести загальнонаціональний референдум. Постанови провести референдуми з конституційної перебудови федерації прийняли слідом за Квебеком також законодавчі органи провінцій Альберта і Британська Колумбія. Як пояснював Малруні, важливо, щоб голосування відбулося в один день і з одного й того самого питання.

Свою позицію щодо конституційної реформи визначив Канадський робітничий конгрес (КРК) — найбільше профспілкове об'єднання країни, яке налічує 2,3 мільйона членів. Після засідання виконкому КРК в Оттаві президент конгресу Роберт Уайт заявив на прес-конференції, що пакет схвалено, хоча не всі його положення задовільні. Конгрес підтримує такі елементи пакета, як надання Квебеку особливого статусу в федерації, право корінних народностей на самовизначення, заходи щодо захисту загальнонаціональних соціальних програм. Але конгрес буде добиватися змін у запропонованій реформації сенату, які б гарантували половину місць у ньому жінкам і певну кількість місць — представникам «видимих меншин», тобто індійцям, ескімосам, чорним та жовтим.

Виконком КРК уточнив, що він не виступає від імені квебецьких трудящих. Відомо, що основні профспілкові організації провінції займають украй націоналістичні позиції і підтримують «суверенітистів».

Костянтин ВАСИЛЕЦЬ.
Оттава.

Професії

ПОКОХАЙТЕ ЖІНКУ-КОМИНЯРКУ

Бажання залишити непорушними милі деталі старовини часто стикається з необхідністю відмовитися від сучасних засобів їх обслуговування й обмежитися традиційними. Тому, скажімо, жителям багатьох німецьких міст доводиться вибирати: або сучасне центральне опалення, або розшукувати того, хто погодився б трусити сажу в комині твого каміну.

На знімку: спробуй переконати Петру Фішер із Мюнхена, що чистити комини — справа не жіноча. Вона у відповідь лише посміхнеться білими, мов перли, зубами й заперечить, що сажа на її обличчі виглядає не менш привабливо, ніж вишукані парфуми на манекенщицях. І взагалі, їй вже не раз освідчувалися в коханні.

Фото ІТАР—ТАРС.

Власкори повідомляють

Єреван

НЕМІЛЬЙОНЕРАМ ВХІД ЗАБОРОНЕНИЙ

У Міністерстві юстиції Вірменії зареєстровано нову громадську організацію — «Спілку мільйонерів». Поки що діяльність спілки покрита мороком таємниці.

Проте відомо, що на момент реєстрації в Мінюсті вона об'єднувала 16 членів-мільйонерів. А розсекретити себе вірменські нувориші мають намір не пізніше, ніж через два місяці. Вони збираються провести у цьому зв'язку прес-конференцію.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Ташкент

НОВІ КРИЛА ДЛЯ СПІВДРУЖНОСТІ

Повним ходом іде збирання літака Іл-114 у цехах Ташкентського виробничого об'єднання імені Чкалова. Запуску в серію нового лайнера передували льотні випробування, під час яких машина зарекомендувала себе з найкращого боку.

Іл-114 — літак середнього розміру, дальність польоту — до тисячі кілометрів. Знавці світового маркетингу говорять про ташкентський лайнер тільки як про літак найвищої якості.

На думку заступника генерального директора ТВО імені Чкалова І. Волкова, потреба в цій машині на сьогодні дуже велика. Іл-114 замінить на повітряних шляхах старенькі Ан-24 і Як-40. Перші поставки будуть здійснені в країни співдружності.

Зульфія РАСУЛІ.

Вістки з діаспори

НОВА ПРОГРАМА В ТОРОНТО

Протягом 1992—1993 академічного року кафедра україназнавства Торонтського університету запроваджує новий курс навчання «Політична економія України». Тут викладатиме професор Київського держуніверситету О. Рогач.

ДОПОМОГА МАЄ БУТИ ЕФЕКТИВНОЮ

Семінар на тему: «Координація дій членів української діаспори на допомогу Україні» відбувся у Празі. Серед його учасників — делегати українських громад Австрії, Англії, Бельгії, Німеччини, Польщі і Чехо-Словаччини. Заслухано реферати про останні політичні події в Україні, про стан її економіки, екології, культури і освіти. Почесними гостями семінару були Посол України в Чехо-Словаччині Р. Лубківський та його дружина.

Експрес-інформація

ЗАБОРОНУ НА ПОЛЬОТИ

сербських військових літаків над Боснією й Герцеговиною ввела Рада Безпеки ООН. Контроль за додержанням заборони покладено на «голубі каски», розміщені в республіці. Крім цього, на сесії Генеральної Асамблеї ООН багато країн піддали сумніву право Сербії та Чорногорії займати місце Югославії в Організації Об'єднаних Націй. Днями Рада Безпеки ООН розгляне це питання й винесе його на Генеральну Асамблею. Згідно з пропозицією США та європейських країн Сербія й Чорногорія мають втратити не тільки право голосу в Генасамблеї, а й право на участь в інших організаціях ООН.

ДОБРЕ, ЩО ЗУСТРІЛИСЯ

Другий раунд російсько-молдовських переговорів розпочався у Кишиневі. Головне питання: виведення російської 14-ї армії зі сходу Молдови. Сам факт проведення переговорів є позитивним явищем, заявив глава делегації Молдови і її посол у Москві Лучинський. Вони будуть тяжкими і не слід чекати на швидкий прогрес, принаймні щодо графіку виводу військ.

Російську делегацію на переговорах очолює посол Росії в Молдові Плічко.

НЕ ВСЕ ГЛАДКО НА ПЕРЕГОВОРАХ

Ізраїль може припинити мирні переговори з Сирією доти, доки Дамаск не проявить готовності нормалізувати відносини з Тель-Авівом. Про це заявив ізраїльський прем'єр-міністр Рабин. Він також сказав, що обговорення умов миру з Сирією має проводитися незалежно від поступу переговорів Ізраїлю з Ліваном, Йорданією та палестинцями. Як відомо, сирійська сторона вимагає повного, а не часткового повернення окупованих ізраїльськими військами Голанських висот. Одночасно надходять повідомлення про те, що Франція погодилася виступити в ролі посередника між Ізраїлем, Організацією визволення Палестини і арабськими державами. Про це свідчать, зокрема, недавні переговори французького міністра закордонних справ Дюма з сирійськими і ліванськими керівниками.

ПРЕЗИДЕНТ ЗВЕРНУВСЯ ДО СЕЛА

З метою обговорити заходи щодо стабілізації сільськогосподарського виробництва зустрілися Президент Росії Єльцин і віце-президент Руцькой. На зустрічі розглядатиметься низка документів, зокрема проект указу про виплату субсидій й адміністративна структура сільськогосподарського сектора. Руцькой сказав селянам, що заборгованість їм за врожай 1990 року має виплачуватися не грошима, а товарами і сільськогосподарським устаткуванням.

ПІДКЛЮЧАЮТЬСЯ МОРСЬКІ ПІХОТИНЦІ

Оперативна група американської морської піхоти прямує до узбережжя Сомалі. За повідомленнями військових представників у Вашингтоні, до групи входять 2400 морських піхотинців, вертольотоносець і танковий десантний корабель. Ці сили здійснюватимуть контролювання і зв'язок з американськими транспортними літаками, які почали перевезення до Сомалі 500 пакистанських солдатів ООН. Одночасно Об'єднані Нації вирішили додатково доставити в Сомалі 100 тисяч тонн продовольства.

ДОПОМОГА БУДЕ, АЛЕ...

Екстрену допомогу державам СНД цієї зими буде подано приблизно в такому ж обсязі, що й торік, зазначив заступник координатора американської допомоги колишньому СРСР Армітідж. За його словами, цього року захід краще підготовлений до подання допомоги. Проте, зауважив Армітідж, основна проблема полягає в нестачі і поганому обладнанні сховищ для її зберігання.

РЯТУЄ АРМІЯ

Евакуацію понад півмільйона людей, які постраждали від повені на півдні Пакистану, почали власті країни. Для цього використовуються вертольотні частини пакистанської армії. За останніми даними в зоні стихійного лиха загинуло близько двох тисяч людей.

МИР ВСТАНОВИТЬ КОМПРОМІС

Політична і економічна криза в країні поглиблюється, заявив заступник прем'єр-міністра Таджикистану Усмон. Проте таджицьке керівництво ще не втратило шанс її стабілізувати. Як заступник голови Партії мусульманського відродження Усмон вважає найголовнішим компроміс між політичними партіями і рухами та обласними адміністраціями. Політичні лідери всіх рівнів не повинні діяти в місцевих інтересах, вони мають об'єднати зусилля для встановлення миру, вважає Усмон.

Як відомо, за останні місяці сотні людей було вбито у боротьбі між прихильниками і противниками, скинуто Президента Набієва. Найкровопролитніші конфлікти сталися з Курган-Тюбинській області.

ДОВКІЛЛЯ Б'Є ТРИВОГУ

У Російській Федерації склалася дуже несприятлива санітарно-епідеміологічна ситуація. Про це заявив голова держкомітету епідеміологічного нагляду Росії Беляєв. У промислових центрах країни забруднення в десятки разів перевищує встановлені норми. Сьогодні майже чотири мільйони осіб працюють на виробництвах, які не відповідають вимогам санітарно-епідеміологічного нагляду. Це спричинило подвоєння кількості професійних захворювань за останні п'ять років, а чисельність здорових дітей шкільного віку нині в Росії не перевищує 20 відсотків.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

СМАЧНА РИБА — КОПЧЕНИЙ ВУГОР!

На Волині — понад 200 озер, 100 ставків, в яких водиться 35 різних видів риб: короп, окунь, судак, щука, сом, лящ, лин, форель, вугор... Щоправда, їх не так вже й часто, та можна купити в магазинах області. І все ж таки: скільки і якої риби виловлюють і продають на Волині? Саме з цього запитання розпочалася розмова з генеральним директором державного кооперативного дослідно-експериментального об'єднання «Волиньрибгосп» Леонідом САВКОЮ.

— Рибні господарства об'єднання на ставках вирощують і продають 1500 тонн риби на рік, — розповів Леонід Степанович. — Виловлюємо ми й озерну рибу — до 100 тонн. Щуки — 10 тонн, дві тонни вугра. А в основному в магазини надходять коропи та білий амур.

В селі Окунську, що в Маневицькому районі, де б'ють чисті підземні джерела, на площі 37 гектарів розкинулося форельне господарство об'єднання. Щороку її тут виловлюють і реалізують 300 тонн. А ще на Оконських джерелах вирощують мальок форелі.

Сьогодні рибним господарствам України його реалізують два мільйони штук на рік. Після реконструкції продаватимуть удвічі більше. Це буде найпотужніше форельне господарство в Україні.

Під час розмови ще дізнався, що дослідно-експериментальне об'єднання в кількох районних центрах області недавно відкрило п'ять рибних магазинів. Планують продавати свіжу рибу безпосередньо на великих підприємствах Луцька.

— Ціни високі, але люди купують, — говорив Леонід Степанович. — Так за кілограм живої риби беремо 86 купонів, а за найдорожчий в нас копчений вугор — 350. Правда, вирощуємо його дуже мало. Річ у тім, що раніше ми купували мальок вугра у Франції за валюту. Сьогодні такої можливості Волинь не має. Але, думаю, вихід знайдемо.

У селі Рокиних Луцького району, де головне підприємство об'єднання, розширили ставки під вирощування риби. Тут хочуть, щоб за рік-два можна було продавати мешканцям області принаймні два мільйони тонн свіжої риби.

— Ринок примушує нас думати, як жити далі,— ділився думками генеральний директор. — Окрім риби, вирощуємо й продаємо качок. Цього року реалізували 40 тисяч добових каченят. На виручені гроші розширюємо рибне господарство.

Признатися, почастував мене генеральний копченим вугром. Смакота. Ласа риба. І хочеться, щоб кожен міг зайти в рибний магазин, купити сома, щуку, вугра, форель... На Волині є для цього всі можливості.

Богдан БЕРЕК.

Волинська область.

ЗЕМЛЮ — НА БАРТЕР?

Спочити їм хоч би у неділю, та де там: мешканці села Обарів, що в Рівненському районі, вдягнули святкові костюми і подалися... на сход. Мали обговорити соціально-побутові проблеми, а все, в основному, звелося до одного — до землі.

Взявши слово, голова виконкому сільської Ради Василь Рудилко почав говорити про газифікацію, та відразу ж повернув, так би мовити, на поле.

— Буде в селі газ, — сказав Василь Іванович, — але будівельники вимагають натомість двадцять одну земельну ділянку під забудову...

Натовп відреагував невдоволеним гулом.

— Якщо ми їм дамо землю, то газопровід вони прокладуть безплатно? — вирізнився з хору схвильований голос.

— Ні, — відповів голова, — платитимемо за все ми, вони будуть лише «діставати» матеріали та обладнання.

Не сподобалися обарівцям такі умови. Як це так — віддавати землю ні за що? Залунало: «Не треба нам таких благодійників!», «Вони обдурять нас: землю візьмуть, а газ не зроблять!»

Зрештою трохи втихомирилися і вирішили діяти за відомим із сатиричного роману принципом: вранці гроші — ввечері стільці, ввечері гроші — вранці стільці. Не заспокоювалися лише найпринциповіші: «Це ж, виходить, — роз'яснювали вони громаді, — ми даємо газбудівцям хабара? Надто дорогий подарунок! Не землею потрібно розраховуватися, а тим, що росте на ній!»

Загомонів натовп, захвилювався. Чимало тут було людей літніх, тих, чию землю у повоєнні роки, не спитавшись господаря, «усуспільнили». Як і коней, і воза, і весь реманент. І що ж — тепер знову їхньою землею розпоряджаються, не питаючись?

Складні, ой складні часи настали для селян! Земля — це не жарти. Колись за неї, за годувальницю, брат на брата руку піднімав, сусід на сусіда кидався з сокирою... Тепер ось фермери з'являються, як і в тому ж Обарові. По двадцять, по п'ятдесят гектарів земельки одержують. Чиєї земельки? А все тієї ж, усуспільненої. А на неї, на кожний гектар, господар є — чи ще той, хто сам «здавав» її у колгосп, чи син або дочка «здавача», котрі, можливо, і не живуть нині у селі. Та вони є, і вони спадкоємці. Тоталітарна система вбила у людей інтерес до землі, вбила, як убивала все святе і чисте. Та, на щастя, не до кінця. Знаходяться нові господарі. Вони, молоді, енергійні, будуть, безперечно, процвітати. А людей тим часом вельми хвилює, що тоді будуть робити ось такі, як, приміром, пенсіонер, котрий на милицях просувається до мікрофона. І сам Володимир Вовчик, і його дружина — інваліди першої групи. Жінка ветерана вже упродовж п'яти років прикута до ліжка. А йому радгоспне начальство відмовляє виписати по «божій» ціні якусь дещицю цукру і крупів, не допросишся коней, щоб города обробити...

Дісталося на горіхи керівникові господарства Миколі Балюху, коли виступив член виконкому сільради Борис Юрчук. Тут пора вже, мабуть, сказати, що в Обарові не просто радгосп, а радгосп-технікум (господарство об'єднане з Рівненським сільськогосподарським технікумом), і декому із місцевих мешканців це не зовсім подобається.

— Технікум п'є з нас кров! — гарячкував Борис Юрчук.

І це нагадувало безплідні суперечки на тему: «хто кого годує — Україна Росію чи навпаки».

Сход, до речі, прийняв рішення порушити клопотання перед областю і столицею про від'єднання радгоспу від технікуму. Сход вирішив поставити питання і про те, щоб переобрати нинішню Раду, її голову і виконком.

Висновок хочу зробити такий: народ прокидається — і це чудово. Народ починає мислити, зважувати, давати оцінку явищам і подіям. Народ хоче справедливості? Напевне.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».
Рівненська область.

З пошти

Даремно забули газогенератори

Чи є в Україні достатня кількість енергоносіїв? Це запитання до фахівців. Поки це з'ясовуватимуть, хочу навести один історичний приклад.

Коли розпочалася війна, Червона Армія мала на кожного бійця не менше технічних сил, ніж в арміях Європи. Але після перших боїв багато її залишилося на окупованій території. Фашисти, заощаджуючи пальне для фронту, переобладнали трофейні ЗіСи та ХТЗ для роботи на газі, який одержували з дров у газогенераторах. Чому б тепер, за такого дефіциту нафти та газу, потужній промисловості України не забезпечити господарства необхідною кількістю таких простих агрегатів? Може, у нас мало дров? Вони в нас стали сміттям, гниють у лісах та гаях. Я переконаний, що газогенератори не лише очистили б Україну від органічного сміття, а й відчутно послабили дефіцит газу. На мою думку, ця тема заслуговує обговорення.

М. ПОЛІЩУК,
пенсіонер.
Біла Церква
Київської області.

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ

НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ 17 ВЕРЕСНЯ 1992 РОКУ ВСТАНОВЛЮЄТЬСЯ КУРС КАРБОВАНЦЯ І КУПОНА ДО ІНОЗЕМНИХ ВАЛЮТ

1 австралійський долар	140-70
1 австрійський шилінг	19-71
1 англійський фунт стерлінгів	389-13
10 бельгійських франків	66-69
1 німецька марка	138-35
1 голландський гульден	122-89
1 датська крона	35-92
100 італійських лір	17-47
1 канадський долар	168-11
1 норвезька крона	35-02
1 долар США	204-00
1 фінська марка	44-67
1 французький франк	40-85
1 шведська крона	37-78
1 швейцарський франк	156-08
10 японських ієн	16-48
1 екю	279-17
10 іспанських песет	21-23
10 грецьких драхм	11-14
1 ірландський фунт	365-16
1 ісландська крона	3-72
1 кувейтський динар	694-59
10 ліванських фунтів	0-81
10 португальських ескудо	15-79
1 сингапурський долар	127-66
10 турецьких лір	0-28
1 естонська крона	17-29
1 долар США по розрахунках із Індією в 1992 році	204-00

Валютний коефіцієнт купона до карбованця при здійсненні неторговельних операцій складає 1,0.

ГОЛОВНЕ ВАЛЮТНО-ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ.

Курси основних іноземних валют до долара США

(ДАНІ ЗА МИНУЛИЙ ТИЖДЕНЬ БАНКІВСЬКОЇ КОРПОРАЦІЇ «СІТІБЕНК»).	Курс купівлі	Курс продажу
Канадський долар	1,2159	1,2164
Голландський гульден	1,5920	1,5930
Французький франк	4,8120	4,8150
Німецька марка	1,4120	1,4130
Фунт стерлінгів	0,5067	0,5070
Швейцарський франк	1,2525	1,2535
Італійська ліра	1079,75	1080,25
Японська ієна	123,10	123,15

Курс американського долара щодо основних валют світу залишався нестабільним, що змусило представників країн Європейського Співтовариства терміново зібратися на нараду й обговорити пов'язані з цим проблеми. Насамперед це зумовлено різким падінням на ринках акцій та облігацій. Телекомпанія СІ-ЕН-ЕН, коментуючи ситуацію на валютному ринку, звинуватила у всьому американський долар, а що в цей же час не було опубліковано жодних економічних даних уряду США, то вплив курсу долара, що падав, на фінансові ринки був особливо глибоким. Спеціалісти розцінюють це як ще одне свідчення песимізму в оцінках перспектив економіки США. Бо, незважаючи на втручання не менше 15 центральних банків різних країн, у тому числі американської федеральної резервної системи, валюта США перебувала в «стані вільного падіння». Особливо помітно курс долара впав щодо німецької марки. Відтак значні коливання американського долара негативно впливають на економічні відносини між країнами за умов, що базовою валютою при взаєморозрахунках є саме валюта США. Тож Європейське Співтовариство, звинувачуючи у всьому долар, шукає вихід із цієї ситуації. Але вже найближчим часом за оцінками експертів очікується зміцнення позиції долара на світовому ринку.

У той же час падіння долара сприяло зростанню цін на дорогоцінні метали, ринок якого переживав деякий спад. Сприяли зростанню цін на золото, срібло та платину ще й масові безпорядки в ПАР. Але після того, як з'ясувалося, що вони не завдали шкоди підприємствам, що видобувають дорогоцінні метали, їх ринок дещо стабілізувався. Ціна на золото становить 344,2 долара за тройсту унцію, вартість срібла досягла 3,740 долара за унцію, платини — 361,9 долара за унцію.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

На чорному ринку

А долар слухає і їсть. По кілька купонів на тиждень

Курс долара США на чорному ринку Києва сьогодні складає: при скупці — 345—348, при продажу — 350—355 купонів (у рублях відповідно 237 і 245).

Незважаючи на те, що на минулому тижні Національний банк України двічі знижував курс американського долара (з 210 до 203 купонів), тіньовий світ на зміни не відреагував: долар піднявся іще на 4—6 купонів. Попит на ВКВ надалі залишається значно вищим від пропозиції: значне валютне вприскування внаслідок приїзду в Україну учасників святкувань річниці незалежності та делегатів Всесвітнього форуму українців (за оцінками спеціалістів — 2 мільйони доларів) на 80 відсотків було викуплено ділками з Москви та Прибалтики, не принісши ніякої користі ні державним, ні комерційним структурам нашої країни.

Сенсаційні зміни відбулися на цьому тижні на світових валютних біржах: після затяжного піврічного падіння відносно європейських валют, долар США почав зворотний процес, піднявшись на 7 пунктів щодо німецької марки. Крім цього, спільним рішенням міністрів фінансів країн Європейського Співтовариства на кілька пунктів було піднято курс італійської ліри.

Ми з такими іграми не знайомі, тому прогнозувати їх наслідки на валютні зміни на нашому чорному ринку не можемо. Але те, що вони відбудуться — безсумнівно. Отже, хто вгадає — виграє, а ні — на помилках вчаться... І все ж — щасти вам.

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Екологія

МОЛИТВА НА КАДУБ

Хто з волинян не чув про Лесин кадуб? Він відомий і на Україні, і за її межами. Якось у травні я знову відправився до кадуба, що в селі Колодяжне під Ковелем. Але цього разу не був тут кілька років — він був вже неогороджений та й малопомітний серед бур'янів.

ЦЕ ДИВНО, але кадуба-джерельця немає вже багато років. Відвідувачів та туристів просто обманюють. Від водонапірної башти до кадуба проведено труби, і коли приїздять поважні гості, то відкривають крана, і кадуб наповнюється іржавою водою. Минулого разу бачив біля кадуба групу збуджених людей, які з насолодою пили воду, обливалися нею та зводили очі до неба. А потім, набравшись наснаги, відправилися далі прославляти Лесин кадуб. А крана, звичайно, перекрили. Мабуть, правий був дідусь Арістофан, коли стверджував, що найкраща вистава — це життя.

Але повернімося до кадуба. Колись тут з невеличкого болотистого пониження витікало джерельце, що ніколи не пересихало. Може, б воно й збереглося, але коли готувалися до 100-річчя з дня народження поетеси, пішли чутки, що приїдуть українці з діаспори. Тож у справу втрутилися партійні та радянські органи. Розпочалася бутафорія. Вирішили «облагородити» болотце та джерело. Останнє закували в бетон, щоб був добрий доступ до нього. Через болітця наказали провести глибоку канаву та викопати ставка. Коли його копали, з-під ковша екскаватора фонтаном била вода. Люди казали, що перерізали якісь «жили» (водоносні горизонти). Згодом джерельце зникло і, можливо, назавжди, бо природа не терпить насильства.

Скільки отих життєдайних «жил» на Волині перерізали за останні десятиліття? Тисячі. Але це ще не все. В кінці літа в багатьох селах у колодязях води — обмаль. І все це твориться на Волині, де ще три-чотири десятиліття тому з одного села в інше добиралися човнами.

Багато хто скаже, що причина — в осушенні земель. Але не будьмо категоричними, бо гідромеліорацією земель люди займалися споконвіку. І наші трудолюбиві предки вручну, без міністерств і трестів збудували магістральні канали та мережу мілких канав для скидання води на площі близько мільйона гектарів.

Тодішня система гідромеліорації була зорієнтована здебільшого на поліпшення стану лісів і луків. В наші часи болота вважають за велике зло, за знищення якого держава щедро платила та нагороджувала. Сьогодні починаємо розплачуватися за ті «перемоги».

У болотах Волині бере початок велика поліська ріка Прип'ять з її численними притоками. Торф'яні болота були могутнім біологічним фільтром, який підтримував чистоту та якість поверхневого стоку. Завдяки цьому Полісся віддавало Дніпру чисту воду. Болота відігравали велику роль і в очищенні атмосфери: за підрахунками фахівців гектар болота щорічно може затримувати і поглинати до 3000 кілограмів пилу, 8—9 кілограмів азоту, 10 кілограмів калію, міді, радіонуклідів тощо.

Коли розпочалося глобальне осушення Волинського Полісся, екологічна роль боліт була вже добре відома. Були розроблені методичні вказівки та настанови, укладені міжнародні угоди про охорону боліт. Тільки у Волинській області міжнародними угодами нехтували.

Хоча б такий приклад. Болота в зелених зонах міст з населенням понад 20 тисяч чоловік підлягають охороні. Однак усі торф'яні болота навколо Ковеля осушені.

Всупереч добре відомим положенням та міжнародним угодам огульно осушували навіть невеликі болота по вододілах. Наприклад, в окрузі сіл Забужжя, Столенські Смоляри та Голядин Любомльського району осушувальні системи розміщені на Великому Європейському вододілі Балтійського та Чорного морів. Але кому до цього діло? Гнали гектари!

Осушивши верхів'я Прип'яті, що також заборонено міжнародними угодами та й усе Волинське Полісся, тут відчули нестачу води і вирішили прокласти через вододіл канал, щоб перекачувати воду із Західного Бугу. Цей канал збудували в Любомльському районі біля села Столенські Смоляри. Його виклали залізобетонними плитами, встановили потужні насоси. Тільки поліських джерелець вже не відродити...

Чого ж ми набули через таке «господарювання»?

На місці сфагнових боліт у верхів'ях Прип'яті, навіть на вододілах, виникли поля. Та чи довго вони родитимуть. Адже прошарки торфу швидко «спрацьовуються» та розносяться вітром.

Інколи кажуть, що завдяки створенню Щацького природного парку та запланованого Поліського біосферного заповідника можна досягти екологічної рівноваги в регіоні. Але це, мабуть, запізніла надія, бо майже всі болота осушено та навіть переосушено, стиглі ліси вщент винищено.

Можливо, деякі господарства або навіть райони таки отримали тимчасову вигоду від осушення. Але... Мальовничі річки з широкими заплавами перетворено на канали. Зелені луки заплав подекуди нерозумно перетворили в неродючі поля. Зникають рослини, збіднюються грунти, припинився процес утворення торфу. Першими на осушення зреагували пристигаючі та старші ліси, що зростали на перезволожених землях. Дерева тут повсихали. До того ж осушені ліси часто горять. В десятки разів зменшилися площі болотяних ягідників...

Дуже прикро, що часом великі кошти витрачають не на користь людей, викидають на руйнування природи. Втрачено дуже багато, та через розумні й цілеспрямовані заходи дечому ще можна запобігти.

Ковель Волинської області. **Василь КОЗАК.**

Спорт

Нам пан Блаттер не товариш

На адресу нашої Федерації футболу надійшло повідомлення зі штаб-квартири ФІФА за підписом Генерального секретаря Йозефа Блаттера. На пропозицію України включити її замість Югославії до відбіркових змагань чемпіонату світу у третій групі він відповів відмовою. Пан Блаттер пояснив, що в разі застосування санкцій проти Югославії її місце не буде зайняте, а з третьої групи до фінальної частини чемпіонату світу потрапить не дві, а одна команда. Явно пан Блаттер нам не товариш.

Шкода, що українські футболісти опинилися поза чемпіонатом світу, але життя цим не обмежується. У першій лізі чемпіонату України зіграні матчі сьомого туру. Рекорд результативності було встановлено в Охтирці, де «Нафтовик» зустрічався з «Темпом». Сім «сухих» м'ячів провели господарі у ворота шепетівців. Чотири голи забив Грачов (18, 30, 42, 47), два — Пискун (32, 78). А все почалося з гола, який провів ветеран команди Шуршин вже на 4-й хвилині.

Неприємно здивувала своїх прихильників «Рось». На своєму полі білоцерківці поступилися динамівцям Києва — 1:2. М'ячі у киян забили Лобас (10) та Зав'ялов (81), а у «Росі» — Бізкарьов (52). Це перша поразка «Росі» в чемпіонаті.

Футбол

А от одеському клубові, здається, ніхто не може скласти справжньої конкуренції. В Ужгороді одесити витримали штурм господарів, а на 75-й хвилині Заярний вдало завершив контратаку — 1:0.

Без поразок виступає ще один клуб — вінницька «Нива». У вівторок вдома вона розійшлася мирно з «Прикарпаттям» — 0:0. Ніяк не може подолати «комплекс чужого поля» ще одна команда, яка пройшла університети вищої ліги, — «Евіс». Миколаївці програли у Чернігові «Десні» — 0:1 — після влучного удару Яковенка (70).

Запишіть результати інших матчів: «Поділля» — «Приладист» — 1:0, «Автомобіліст» — «Металург» — 2:1, «Скала» — «Артанія» — 2:1, «Ворскла» — «Кристал» — 2:0, «Сталь» — «Шахтар» — 3:0 «Хімік» — «Поліграфтехніка» — 0:3.

Лідирує СК «Одеса» — 12 очок, «Нива» і «Прикарпаття» мають по 10 очок, 9 — у «Нафтовика».

Матчі восьмого туру відбудуться 18 вересня.

ПІСЛЯ п'ятого туру у другій лізі попереду одразу чотири команди. Це — «Дніпро» (Черкаси), «Чайка» (Севастополь), «Зірка» (Кіровоград), «Хімік» (Житомир), у яких по 7 очок. Ще у чотирьох клубів по 6 очок. Це — «Меліоратор» (Каховка), «Кристал» (Херсон), «Галичина» (Дрогобич) і «Явір» (Краснопілля).

Утім, занесіть до своїх записників результати матчів п'ятого туру: «Хімік» — «Газовик» — 3:1, «Дружба» — «Дніпро» — 0:0, «Шахтар»-2 — «Меліоратор» — 2:1, «Явір» — «Титан» — 1:0, «Зірка» — «Кристал» — 0:0, «Чорноморець»-2 — «Чайка» — 0:0, «Галичина» — «Вагонобудівник» — 3:1, «Дністер» — «Бажановець» — 1:0.

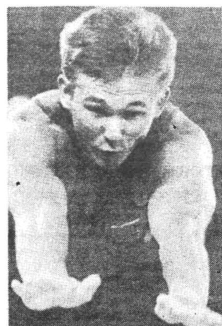
Наступний тур у другій лізі — 18 вересня.

Результати матчів КУБКА УЕФА. «Флоріана» (Мальта) — «Борусія» (Дортмунд, Німеччина) — 0:1, «Фрам» (Ісландія) — «Кайзерслаутерн» (Німеччина) — 0·3 «Кельн» (Німеччина) — «Селтік» (Шотландія) — 2:0, «Ксамакс» (Швейцарія) — «Фрем» (Данія) — 2:2, «Хібірніан» (Шотландія) — «Андерлехт» (Бельгія) — 2:2 «Каен» (Франція) — «Сарагоса» (Іспанія) — 3:2. КУБОК КУБКІВ. «Ейрдрі» (Шотландія) — «Спарта» (ЧСФР) — 0:1, «Гленовон» (Ірландія) — «Антверпен» (Бельгія) — 1:1 АІК (Швеція) — «Аархус» (Данія) — 3:3 (стокгольмців від поразки врятував гол Вадима Євтушенка), «Вердер» (Німеччина) — «Ганновер-96» Німеччина) — 3:1

Ярослав СЕРГІЄНКО.

ОБРАНО ТРЕНЕРІВ

Вчора тренерська рада Федерації футболу України обрала головним тренером національної збірної нашої країни Анатолія Конькова, Олімпійської — Володимира Мунтяна.

У польоті олімпійський чемпіон з гімнастики, луганчанин Ігор Коробчинський.

Фото Миколи БОЧКА.

Телебачення

П'ЯТНИЦЯ 18 вересня

І ПРОГРАМА УТ

11.10 Телефільм «Кассандра».
11.40 Шкільний екран. 11 кл. Світова література. «Лауреати Нобелівської премії. І. Бунін».
12.10 УТН.
12.25 Мультфільм.
16.00 УТН.
16.05 Чуєш, брате мій... Зустріч з письменником Ю. Покальчуком.
16.50 «О, ностальгіє...».
17.35 Обговорюємо проект Конституції України.
17.50 Біблія в мистецтві.
18.35 Духовні хорові твори.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм.
19.30 Земле моя. Одеські лимани.
20.00 Є. Станкович. «Чорна елегія» на вірші П. Мовчана.
20.30 Урожай-92: факт і прогноз.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 Дніпро.
21.35 Ай Пі Київ.
21.40 Делікатес-шоу. У перерві — 22.45 УТН.
23.55 Прем'єра мультфільму

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

10.35 «Коля, Оля і Архімед». Мультфільм.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Задача з трьома невідомими». Художній телефільм. 2 серія.
12.25 «Екзамен на чин». Короткометражний художній телефільм.
12.55 «Безіменний замок». Художній фільм. 4 серія.
14.00 Новини
14.25 Бридж.
14.50 Бізнес-клас.
15.05 Блокнот.
15.10 Уолт Дісней представляє.
16.00 Грає Е. Грач (скрипка).
16.20 Центр.
17.00 Новини.
17.20 Погляд з провінції.
17.40 Музична програма «...щендо».
17.55 Прем'єра телефільму для дітей «Пригоди чорного красунчика». 10 серія.
18.20 Людина і закон.
18.50 Поле чудес.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 У клубі детективів.
22.15 ВІД представляє: «Музобоз».
23.20 Відпочивай.
23.35 Програма «Так».
0.05 Майданчик «Обозу». У перерві — 23.00 Новини.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

9.05 Тема з варіаціями. Грає гітарист А. Болотов.
9.30 Нічний акторський клуб у ранковому ефірі.
10.40 «Бурда моден» пропонує...
11.10 Денний сеанс. Художній телефільм «Граф Монте-Крісто». 4 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.00 Телебіржа.
15.30 Раджа-йога для всіх.
16.15 Там-там новини.
16.30 Відеофільм.
16.50 Дісней по п'ятницях.
17.45 Давайте з'ясуємо.
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України
19.30 Київська панорама.
19.50 На шостій сесії Верховної Ради України.

IV ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ТА СТУДІЯ ТЕТ-А-ТЕТ

08.00 Новини.
08.20 Англійська мова для дітей.
08.40 Англійська мова. 1 рік.
09.10 Англійська мова. Сімейний альбом США.
09.40 Великобританія сьогодні.
10.20 Дитяча година
11.20 Осінь життя.
11.35 Тема з варіаціями.
12.15 День Льва Толстого.
13.15 Дозвілля. Телебудсервіс.
13.30—16.00 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
13.30 Відеомузика.
14.00 Мультфільми.
14.25 Художній фільм
16.00 Дитяча година
17.00 Англійська мова. 1 рік.
17.30 Англійська мова. Сімейний альбом США.
18.00 Не втрачайте надію, сподівайтесь і вірте.
18.50 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
18.50 Мультфільми.
19.20 Художній фільм «Висота».
20.55 Відеомузика.
21.15 Художній фільм

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34.

⊙ Рукописів не повертаємо.

⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 448.154

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311177.